

Standardizacija
rómskeho jazyka
v Slovenskej republiki

D e k l a r á c i a

Rómov Slovenskej republiky

k štandardizácii rómskeho jazyka v Slovenskej republike

My Rómovia Slovenska,

uvedomujúc si svoje postavenie národnostnej menšiny žijúcej na Slovensku, v spojitosti s našim kultúrnym bohatstvom, ktoré bolo vytvárané predchádzajúcimi generáciami Rómov,

vychádzajúc z kodifikácie rómskeho jazyka v roku 1971 a dejinného odkazu rómskych osobností pôsobiacich v oblasti formovania rómskeho jazyka ako základného prostriedku na vzdelávanie a výchovu Rómov tu žijúcich,

konštatujúc, že tento historický odkaz musí byť nielen zachovaný, ale aj rozvíjaný pre nasledujúce generácie Rómov aj ostatné skupiny obyvateľov našej republiky,

uplatňujúc princípy zakotvené v medzinárodných zmluvách, dohovoroch a odporúčaniach medzinárodných organizácií na ochranu národov a etníc,

rozvíjajúc obsah článku 44 Ústavy Slovenskej republiky, upravujúceho práva a povinnosti každého občana chrániť svoje kultúrne dedičstvo tak, aby právo na rozvoj národnostných menšín žijúcich v Slovenskej republike bolo uplatniteľné za každých okolností, bez ohľadu na čas a miesto,

hodnotiac úprimne vzťah slovenskej verejnosti ku kultúrnym a historickým hodnotám rómskeho dedičstva,

uvedomujúc si, že všetky naše rozhodnutia sú prameňom nových hodnôt,

berúc do úvahy, že vzdelanosť rómskej národnostnej menšiny treba naďalej prehĺbovať a našim deťom vytvárať podmienky pre ich výchovu a vzdelanie aj v materinskom jazyku,

s vďakou všetkým, ktorí sa pričínili o prípravu a vypracovanie zásad a pravidiel rómskeho jazyka,

teda my príslušníci rómskej národnostnej menšiny na Slovensku

p r i j í m a m e

prostredníctvom našich zástupcov

t ú t o d e k l a r á c i u:

Čl. 1

1. Rómsky jazyk je základným prostriedkom na rozvoj materinského jazyka, vzdelanosti a kultúrneho dedičstva Rómov žijúcich na Slovensku.
2. Jednotlivé druhy a časti kultúrneho dedičstva vrátane rómskeho jazyka sú rovnocenné a sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Čl. 2

1. Rómsky jazyk je súhrn výrazov, pravidiel, podôb jednotlivých slov a ich spojení, gramatických zásad zjednotených Komisiou pre štandardizáciu rómskeho jazyka na základe ich dlhodobého a jednotného používania rómskou národnostnou menšinou.

Čl. 3

1. Zachovávanie rómskeho jazyka je verejným záujmom.
2. Ochrana jazykových a iných práv a slobôd občanov rómskej národnostnej menšiny sa zaručuje.
3. Prostriedky ochrany rómskeho jazyka nesmú obmedziť iné občianske práva.
4. Podmienky ochrany rómskeho jazyka určuje štát.

Bratislava 29. 6. 2008

**Romengeri Deklaracija
andal Slovakijakri republika
pedal romaŋi čhibakeri šstandardizacija andre Slovakijakeri
republika**

O Roma Slovakijatar,

džanas peskero themutneskero cikŋiben, so dživel andre Slovakia jekhetanes amare kulturne molipnaha, so sas kerdo čirlatune romengere generacijenca

džas avri andal e romaŋi čhibakeri kodifikacija, so sas thodi andro berš 1971 the andal o čirlatuno bičhaviben romane rajen, so keren la romaŋa čhibaha, sar egisno maškaripen pedal romengero sikhlariben the avrifikeriben, so džal adaj

džanas olestar, mi avel ada čirlatuno bičhaviben, na ča zaarakhardo, ale the federisafardo pedal aver romengere generaciji the aver nipoškere partiji andre amari republika

zathovas o zamukhle principi maškarothemutne dovakeribenca the dopheŋibenca andro maškarothemutna organizaciji pedal themutna the etnikane zaarakhibena

Federisahas andrethodipen andal 44 -to kotor la ustavatar Slovakijakera republikatar, so prikerel čačipena the kampelipena sakone manušes te zaarakhel peskero kulturakero barvalipen avka, aj the čačipen pedal federisalipen le themutnaskere cikŋibena, so dživen andre Slovakijakeri republika, sas zathodo vaš savore pašalibena, bijo vacht the than

jilestar likerlas slovakijakero nipoš ke kultura the čirlatune molipena andal o romano barvalipen

džanas, hoj savore amare rozgiŋipena hine sar chaŋig, andal savi džan avri neve barvalipena the andal tajsaskero koter ela čirlatuŋipen maj akanutŋipen

džanas, hoj sikhadipen le romane themutnoskero cikŋiben kampel dureder te chorarel the amare čhavage te skerel pašalipen pedal lengero avrifikeriben andre dajakeri čhib

pafigeras savorenge, so pen zachudle te skerel romane čhibakere čačipena the pravidli

amen so sam o romane manuša
las amen maškar amare čhibale adi deklaracija:

Kotor 1.

1. Romaňi čhib hiňi igisno maškaripen, so bares perel pre dajakeri čhib, sikhadipeň the kulturno barvalipen Romendar, so dživen andre Slovakija
2. Jekheskere sorti, the barvalipnaskere kotora jekhetane la romaňa čhibaha hine jekthode the leskero naštičhindo koter.

Kotor 2.

1. Andre romaňi čhib hine zathode dumi, pravidli, laveskere formi the lengere jekhetanibena the gramatikane zasadi so hine phandle la Komisijaha pedal romaňi čhibakeri štandardizacija, so džan avri andal dureskero vakeriben the jekhetanes len chasňarel romano themutneskero cikňiben

Kotor 3.

1. Romano čhibakero likeriben hino manušengero interesis
2. Čhibakere the aver čačipena the biphandlipena savore manušen le romano themutneskero cikňiben hine zaarakhle
3. Zaarakhibnaskere maškaripeň la romaňa čhibaha našti odcirden aver manušengere čačipena
4. Zaarakhibnaskero pašalipen pedal romaňi čhib thovel o them

D e c l a r a t i o n
of the Romanies of the Slovak Republic
regarding the standardization of the Romany language in the
Slovak Republic

the Romanies of Slovakia,

Realizing their position of the national minority living in Slovakia, in relation to our cultural heritage created by the past generations of Romanies,

Deriving from the codification of the Romany language in 1971 and historical message of the Romany figures working in the area of forming the Romany language as the fundamental means of communication in teaching and education of Romanies living in Slovakia,

Assuming that this historical message must not only be retained, but also further fostered for the coming generations of Romanies as well as for other groups of citizens living in our Republic,

Employing the principles entrenched in international treaties, conventions and recommendations of international organizations protecting nations and ethnics,

Promoting the content of Article 44 of the Constitution of the Slovak Republic regulating the rights and duties of every citizen to protect their cultural heritage so that the right to advancement of national minorities living in the Slovak Republic should be exercisable under any circumstances, regardless of time and place,

Evaluating sincerely the attitude of the Slovak public toward the cultural and historical values of the Romany heritage,

Realizing that all our decisions are a source of new values,

Having regard of the fact that the education of the Romany national minority should be further promoted, and our children should be created suitable conditions for their being taught and educated in their mother tongue,

Acknowledging all who contributed to the preparation and elaboration of the principles and rules of the Romany language,

therefore we, the members of the Romany national minority in Slovakia,
hereby adopt
by means of our representatives,
this Declaration:

Article 1

1. The Romany language is the fundamental means of developing the mother tongue, education and cultural heritage of the Romanies living in Slovakia.
2. The respective kinds and parts of our cultural heritage, including the Romany language, are equal and form its inseparable part.

Article 2

1. The Romany language is a sum of expressions, rules, phonetic variants of words and their collocations, grammatical rules unified by the Commission for Standardization of the Romany Language on the ground of their long-term and uniform use by the Romany national minority.

Article 3

1. Preservation of the Romany language is in the public interest.
2. Protection of language and other rights and freedoms of the citizens of the Romany national minority shall be guaranteed.
3. Means of protection of the Romany language must not restrict other rights of citizens.
4. Conditions of protection of the Romany language shall be determined by the government.

Bratislava 29. 6. 2008